

A TISZTESSÉGTLEN KERESKEDELMI GYAKORLATOK SZABÁLYOZÁSA ÉS JOGGYAKORLATA ROMÁNIÁBAN¹

KOVÁCS BÁLINT

DEBRECENI JOGI MŰHELY, 2020. ÉVI (XVII. ÉVFOLYAM) 1-2.

DOI 10.24169/DJM/2020/1-2/9

1. Jogszabályi keret

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelvet² (a továbbiakban: 2005/29/EK irányelv) a 363/2007. számú törvény³ (a továbbiakban: Tktv.) ültette át a román jogrendszerbe, és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hivatal⁴ (a továbbiakban „NFH”), a hatáskörrel rendelkező állami szerv, amelynek fő hatáskörét a fogyasztókat célzó tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok felderítése és szankcionálása képezi.

A Tktv. többnyire csak fordítása a 2005/29/EK irányelvnek, viszont szükséges volt annak adaptálása a román jogrendszer sajátosságaihoz, hogy a törvény értelmezése miatt felmerülő esetleges jogalkalmazási problémák ne gátolják a jogszabály általános céljának érvényesülését, és hogy a benne foglalt szankciók a várt elrettentő eredményt hozzák. A Tktv. három fő részre oszlik: az első rész (I. Cím) tartalmazza az irányelv átültetését, a második rész (II. Cím) tartalmazza azokat a módosításokat, amelyek a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jogszabályok összeegyeztetését célozzák az *acquis*-val, és amelyek 13 különböző jogszabályt érintenek, valamint a harmadik rész (III. Cím) tartalmazza azokat a jogtechnikai előírásokat, amelyek a törvény hatálybalépését segítik elő.

---

1 A tanulmány megírása és megjelentetése az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

2 Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, HL L 149, 2005.6.11. 22–39.

3 A vállalkozások fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlata elleni fellépésről és a szabályozás fogyasztóvédelemről szóló európai jogszabályokkal történő harmonizációjáról szóló 2007. évi 363. számú törvény, (*Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor*) közzétéve a Hivatalos Közlöny (*Monitorul Oficial*) 899/2007. számában.

4 Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului.

Jelen tanulmány fő célja az első rész elemzése, amely szabályozza és bünteti a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat.

A 2007. évi hatályba lépése óta a Tktv-t. többször módosították. A következő részben röviden bemutatom ezeket a módosításokat, hogy jobban megérthessük a jogharmonizációs folyamat fő fókuszait.

1.1. A szabályozás fejlődése

Az első módosításra a Tktv. 15. § első és második bekezdéseinek módosításáról szóló 130/2010. számú törvény⁵ által kerül sor, ami az NFH által a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt kiszabható pénzbírságok alsó és felső határát növelte meg.⁶

A Tktv. második módosítására a 33/2015. számú törvény⁷ által került sor. A módosító jogszabály egyik fontos célja a Tktv-ben használt fogalmak pontosítása és a 2005/29/EK irányelv fogalomrendszerével való összehangolása volt. Így pontosításra került többek között a fogyasztók gazdasági magatartásának jelentős torzítása szóösszetétel, ami a Tktv. 2. cikkének e) pontjában jelenik meg. E szerint a fogyasztók gazdasági magatartásának jelentős torzítása olyan kereskedelmi gyakorlatot jelent, amelynek célja a fogyasztó tájékozott döntési képességétől való megfosztása, ami miatt olyan döntés meghozatalára kényszerül, amit egyébként nem hozott volna meg. Az jogszabály helyes értelmezésének megkönnyítésére e módosítás további apró mondattani és jelentésbeli helyesbítéseket hoz a Tktv. 4. cikkébe, amelynek ugyanaz a tartalma, mint az irányelv 5. cikkének. A 15. §-ban előírt pénzbírságok alsó és felső határát újra megemelték, illetve elkülönítették a megtévesztő és az agresszív kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szankciókat. Továbbá a módosítás egyéb mondattani

---

5 Legea nr. 130/2010 pentru modificarea art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, közzétéve a Hivatalos Közlöny (*Monitorul Oficial*) 453/2010. számában.

6 A fenti rendelkezésekben szereplő pénzbírságokat, amelyeket azokra az esetekre szabtak ki, amikor (1) a kereskedők tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytattak, és (2) a kereskedők nem tartották be a hatóságok utasításait és döntéseit, bírságolási intervallumokat 3.000-30.000 és 6.000-60.000 lejről, 5.000-50.000 és 10.000-100.000 lejre emelték.

7 Legea nr. 33/2015 pentru modificarea Legii nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, precum și pentru completarea art. 32 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2001 privind reglementarea producției, circulației și comercializării alimentelor, közzétéve a Hivatalos Közlöny 170/2015. számában.

és jelentésbeli kiigazításokat is elvégzett az 1. számú függelék 6., 8. és 14. pontjaiban az irányelvhez igazítva ezeket.

A harmadik módosítási „hullám” a fogyasztóvédelmi jogi normák módosításáról és kiegészítéséről szóló 37/2015. számú kormányrendelet⁸ által történt. Amint azt a kormányrendelet háttéranyaga mutatja, az Európai Bizottság egy sor megjegyzést küldött a Tktv.-nek a 2005/29/EK irányelvvel való összeegyeztethetősége biztosításáért. A módosítás hatályon kívül helyezte a fogyasztók védelméről szóló 21/1992. számú kormányrendelet azon rendelkezéseit, amelyek átfedésben voltak a Tktv. egyes rendelkezéseivel. Ilyen átfedés volt tapasztalható például a *visszaéléses és/vagy helytelen kereskedelmi gyakorlatok⁹ fogalom meghatározása tekintetében. A 21/1992. kormányrendelet 2. § 22. bekezdésében rögzített meghatározás szerint bármely olyan cselekmény, mulasztás, magatartás vagy kereskedelmi kommunikáció – ideértve a reklámozást is – amit valamely gazdasági szereplő nevében foganatosítanak, és amely termékek vagy szolgáltatások promóciójához, értékesítéséhez és biztosításához közvetlenül kapcsolódik, illetve közvetlenül érinti a fogyasztói érdekeket, visszaéléses és/vagy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül.*

A Tktv. 4. §-át újfent módosították (ugyancsak a harmadik módosítási körben) tisztázva, hogy az ebben a szakaszban megszabott feltételeknek – amelyek teljesülésekor a kereskedelmi gyakorlatot tisztességtelennek lehet tekinteni – együttesen kell teljesülniük. A törvényhez hozzáadtak egy 13¹. §-t, amely szerint a 13. §-ban előírt intézkedések meghozataláról kizárólag az NFH vezetője, vagy az NFH jogi személyiséggel rendelkező alegségeinek vezetői dönthetnek, a terepen dolgozó ügynökök javaslattétele nyomán (erről részletesebben az alábbiakban lesz szó). A módosítás további helyesbítéseket tesz a 15. §-ban található bírságok kapcsán, és további két paragrafust vezet be: 15¹. § és 15². §. Az új formában, a bírságokat tartalmazó 15. § kiterjesztésre került az összes tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatra, nem csak a Tktv. 1. mellékletében felsoroltakra, ahogy az a módosítás előtt volt. A 15¹. § kimondja, hogy a közigazgatási bírsággal együtt a hatóságok képviselői kiegészítő büntetéseket is kiszabhatnak, amelyek a kereskedő azon

8 Ordonanța nr. 37/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul protecției consumatorilor, közzétéve a Hivatalos Közlöny 654/2015. számában.

9 Megemlítendő, hogy a román törvényhozó a Tktv.-ben is a *helytelen (incorrect) kereskedelmi gyakorlat* kifejezést használja a *tisztességtelen (neloial)* helyett, annak ellenére, hogy a törvény előkészítése alkalmával a Jogalkotási Tanács (a Parlament melletti tanácsadó testület) is kérte ennek helyesbítését. Jelen tanulmányban, a fogalmi zavar elkerülése végett a továbbiakban a 2005/29/EK irányelvben is használt *tisztességtelen* szót fogjuk használni.

kötelezettségéből állnak, hogy a termék vagy szolgáltatás értékét visszatérítsék a fogyasztónak a büntetés kézhezvételétől számított legfeljebb 15 napon belül. A 15². § alapján pénzbírságot lehet kiszabni arra a kereskedőre, aki a 15¹. § szerint kiszabott visszatérítést nem hajtja végre. A 17. § részletezi a közigazgatási pénzbírságok személyre szabására vonatkozó szabályokat, és megállapítja, hogy a bírságot a kereskedő éves kereskedelmi forgalma és alkalmazottainak száma szerint kell meghatározni.

Végezetül az utazási csomagok és hasonló turisztikai szolgáltatásokról, illetve egyes jogszabályok módosításáról szóló 2/2018. számú kormányrendelet¹⁰ hatályon kívül helyezte a II. Cím I., IV., V., és X. cikkeit, amelyek különböző törvények módosításáról rendelkeztek. Ez a negyedik módosítás, viszont nem befolyásolta semmilyen módon a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos előírásokat.

A fentiekben felsorolt módosítások szükségességét a 2005/29/EK irányelv megfelelő átültetése tette indokoltá és ennek elhelyezkedése a fogyasztóvédelmet szabályozó romániai jogi normák között. A módosítások célja a Tktv. hatályának és alkalmazásának a tisztázása, valamint a hatékonyabb szankciórendszer bevezetése volt.

1.2. Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok jelenléte egyéb jogszabályokban

A tisztességtelen verseny tilalmáról szóló 11/1991. számú törvény¹¹ (a továbbiakban: Tvtv.) 1¹g. § a Tktv. 2a. § szerint definiálja a fogyasztó fogalmát. A Tvtv. 2¹. § 3. bek. előírja, hogy a Tktv. biztosítja a fogyasztók gazdasági érdekeinek védelmét. Ilyen értelemben a szakirodalomban az a gondolat rögzült, miszerint a tisztességes és lojális verseny biztosítása is egy módja a fogyasztók tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelmének.¹² Fordítva, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok torzítják a kereskedők közötti tisztességes és lojális versenyt. Ahogy azt a Tktv. Indokolásában leszögezték, a törvény közvetett módon védi a kereskedőket azokkal a versenytársakkal

10 Ordonanța nr. 2/2018 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, precum și pentru modificarea unor acte normative, közzétéve a Hivatalos Közlöny 728/2018. számában.

11 Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, közzétéve a Hivatalos Közlöny 24/1991. számában.

12 G. Piperea (ed.): *Protecția consumatorilor în contractele comerciale*. C.H. Beck, Bukarest, 2018, 218.

szemben, akik nem tartják be a benne foglalt szabályokat, ezáltal is garantálva a tisztességes versenyt az általa szabályozott területeken.¹³

A lakosság egyes jogellenes gyártási, kereskedési és szolgáltatási tevékenységekkel szembeni védelméről szóló 12/1990. számú törvénnyel,¹⁴ a termékek és szolgáltatások piacon történő értékesítéséről szóló 99/2000. számú kormányrendelettel¹⁵ és az élelmiszerek gyártásának, forgalmának és értékesítésének szabályozásáról szóló 97/2001. számú sürgősségi kormányrendelettel¹⁶ is egyes kérdésekben átfedésben van. Ennek oka az, hogy az említett jogszabályok mind a Tktv. előtt léptek hatályba. Ezek a jogszabályok is büntetnek egyes kereskedelmi gyakorlatokat, amelyek jogellenesnek vagy tisztességtelennek tekinthetők. A Jogalkotási Tanács által előterjesztett tanácsadó véleményben rögzítésre került, hogy e szakterület atomizálásának elkerülése végett ajánlatos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó jogszabályok egységesítése egyetlen jogszabályban. A fent is említett jogszabály módosítások ellenére ez az egységesítés még nem történt meg.

Előfordul, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat egy kalap alá veszik a tisztességtelen szerződéses feltételekkel.¹⁷ Erről nem szeretnénk részletekbe bocsátkozni jelen tanulmányban, de fontosnak találjuk megemlíteni a Legfőbb Ítélet- és Semmítőszék (a továbbiakban: Legfőbb Ítéletőszék) 1977/2017. számú döntését.¹⁸ A Bíróság szerint egy szerződéses záradék nem tekinthető tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak a Tktv. 2d. §-ában rögzített tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat definíciója fényében. A határozatra azután került sor, hogy az NFH elrendelte egy bank esetében, hogy szüntesse meg *tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatát*, ami a hitelszerződésekbe történő olyan típusú záradék belefoglalásából állt, amely szerint jogában áll követelést engedményezni harmadik személyeknek. A Legfőbb Ítéletőszék szerint az NFH által kiszabott büntetés törvényellenes, ugyanis a Tktv. 2d. § meghatározása szerint tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak tekinthető bármely a kereskedő által kifejtett tevékenység, mulasztás, magatartási forma vagy megjelenítési mód,

13 A törvény indoklása (*Expunere de motive*), 3. Illetve a 2005/29/EK irányelv preambuluma 8. bek.

14 Legea nr. 12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități de producție, comerț sau prestări de servicii ilicite, újra közzétéve a Hivatalos Közlöny 121/2014. számában.

15 Ordonanța Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, újra közzétéve a Hivatalos Közlöny 603/2007. számában.

16 Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 97/2001 privind reglementarea producției, circulației și comercializării alimentelor, újra közzétéve a Hivatalos Közlöny 168/2008. számában.

17 Piperea: *i.m.*, 111-301.

18 I.C.C.J., secția de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 1977/2017 din 25 mai 2017.

illetve kereskedelmi kommunikáció – beleértve a reklámot és a marketinget is –, amely közvetlen kapcsolatban áll valamely terméknek a fogyasztó részére történő eladásösztönzésével, értékesítésével vagy szolgáltatásával. Az ügyben tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak, illetve a szakmai gondosságnak ellentmondóként tekintettek a bank azon lehetőségére, hogy önkényesen engedélyezheti követelését egy természetes személynek. Egyrészről, a Bíróság szerint az ilyen típusú záradék bevezetése a szerződésbe nem képez tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, ugyanis az ilyen gyakorlat konkrét tett (cselekmény) kell, hogy legyen a szerződés megkötése előtti fázisában, amelynek célja a termék promóciója vagy értékesítése, tehát nem veheti fel egy szerződéses záradék formáját. Másrészt a záradék kifejezetten tartalmazza azt a lehetőséget, hogy a bank a követelést természetes személy részére eladhatja, ugyanis a záradék nem tesz különbséget a természetes és jogi személyek között. A Legfőbb Ítélszék hangsúlyozta továbbá, hogy a Tktv. célja szerint, a benne foglalt 3. § 2. bek. alapján a Tktv. rendelkezései nem befolyásolják a szerződések jogát, főképp, ami a szerződések érvényességét, létrejöttét és hatásait illeti.

2. Intézményi keret

Ugyanúgy, mint a 2005/29/EK irányelv, a Tktv. is előírja, hogy a fogyasztók vagy fogyasztóvédelmi szervezetek a közigazgatási hatóságokhoz fordulhatnak panasszal, illetve bíróságokhoz fordulhatnak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokban részt vevő, vagy azokban való részvételre alkalmas kereskedők ellen.¹⁹

Romániában a fogyasztóvédelemmel, illetve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kivizsgálásával és szankcionálásával kapcsolatos hatáskörrel bíró hatóság a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hivatal, amely jelen fejezet fő témáját képezi. Ugyanakkor a Nemzeti Audiovizuális Tanács, illetve a Versenytanács is hatáskörrel rendelkezik néhány esetben, amelyet az alábbiakban részletezni fogunk. Végezetül, amint azt már említettük, a bíróságoknak is van hatásköre kivizsgálni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat, amennyiben ez iránti polgári per megindítását kérelmezik.

Az NFH közintézmény, amely a kormánynak alárendelt és az állami költségvetésből finanszírozott, a központi közigazgatás részét képező szakosított

---

¹⁹ Tktv. 10. § 1. bek.

testület, s jogi személyiséggel rendelkezik. Az NFH fő feladatköre, hogy a kormány fogyasztóvédelemmel kapcsolatos stratégiáit és politikáit megvalósítsa és igazgassa. Továbbá fő célja az is, hogy megelőzze és szankcionálja azokat a kereskedelmi gyakorlatokat, amelyek veszélyt jelentenek a fogyasztók életére, egészségére, biztonságára és gazdasági érdekére nézve.²⁰ Feladatai közé tartozik – tanulmányunk témája kapcsán – a *fogyasztók védelme a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben*.²¹

Az NFH-nak nyolc jogi személyiséggel rendelkező regionális alegysége van. Ezeket *regionális biztosi hivataloknak* nevezik (románul: *comisariat regional*), alárendelt területi struktúrákként vannak megszervezve és mindegyiknek megvan a saját területi illetékessége. A regionális hivatalokat ún. *főbiztosok* vezetik (románul: *comisar-șef*). Az NFH megyei szinten is rendelkezik biztosi hivatalokkal (románul: *comisariat județean*). Ezek jogi személyiséggel nem rendelkező közintézmények, amelyeket egy-egy *főbiztos-helyettes* (románul: *comisar-șef adjunct*) irányít.²² Az NFH szakosodott személyzetet (ügynököket) alkalmaz, akiket felügyeleti, kivizsgálási és ellenőrzési feladatokkal bíz meg. Az ügynököknek felhatalmazásuk van arra, hogy büntetéseket szabjanak ki kereskedőkre. A büntetések többnyire pénzbírságot jelentenek, viszont felfüggeszthetik, illetve leállíthatják a kereskedők tevékenységét, amennyiben úgy ítélik meg, hogy a fogyasztóvédelmi jogszabályokat megszegik. Az ügynökök további büntetéseket szabhatnak ki azokra a kereskedőkre, akik nem tesznek eleget a korábban kiszabott büntetéseknél.²³

A fogyasztók, illetve fogyasztóvédelmi szervezetek fogyasztóvédelmi jogszabályok megszegésével kapcsolatos panaszait az NFH veszi fel, amely illetékességgel és hatáskörrel rendelkezik azok kivizsgálása és megoldása terén, valamint amennyiben nem tartoznak illetékessége alá, tovább küldi azokat az illetékességgel rendelkező szerveknek. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok terén a törvény előírásainak megfelelően az NFH dolgozza ki e gyakorlatok megszüntetéséhez szükséges jogi eljárásokat.²⁴

20 A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hivatal szervezéséről és működéséről szóló 700/2012. számú kormányhatározat 2. § 1. bek. (*Hotărârea nr. 700/2012 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor*) közzétéve a Hivatalos Közlöny 491/2012. számában.

21 700/2012. kh. 2. § 2. bek. d. pont.

22 700/2012. kh. 7. §

23 700/2012. kh. 8.

24 700/2012. kh. 3. § 1. bek. u. és hh. pontok.

Az NFH és egyéb intézmények együttműködése

Bizonyos esetekben az NFH és a bíróságok kötelesek a Nemzeti Audiovizuális Tanács (NAT) közbenjárását kérni. Ilyen eset merül fel például akkor, amikor a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat valamilyen audiovizuális reklámanyagon keresztül valósul meg. Az ilyen esetekben történő eljárások jogszerű lefolytatása végett az NFH-nak és a NAT-nak ún. együttműködési megállapodást (protokollt) kell aláírniuk, amelyben részletezniük kell a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok visszaszorításával kapcsolatos egymással szembeni kötelezettségeiket.²⁵

Továbbá, az NFH része a tisztességtelen verseny leküzdése terén működő Intézményközi Tanácsnak²⁶ (románul: *Consiliul interinstituțional în domeniul combaterii concurenței neloiale*), amely szintén egy szakosodott szerve a központi közigazgatási rendszernek (azaz a kormánynak) és szerepe van a fogyasztók védelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben. Az Intézményközi Tanácsba a következő intézmények küldenek két-két képviselőt: a közpénzügyi minisztérium, a versenyhivatal, az audiovizuális hatóság, az NFH, az ipari tulajdon védelméért felelős hatóság, illetve a szerzői jog és szomszédos jogok védelméért felelős hatóság.²⁷ Az Intézményközi Tanács nem állandó testület, nincs jogi személyisége és csak tanácsadói szerepe van. Viszont a 2016. márciusi létrejötte óta, semmiféle hírt nem találtunk tevékenységéről, eredményeiről vagy javaslatairól.

3. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok ellenőrzése

A Tktv. az NFH meghatalmazott képviselőit (azaz az ügynököket) rögzíti, mint tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kivizsgálására feljogosított személyeket. A fogyasztók és fogyasztóvédelmi szervezetek tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal (de egyéb fogyasztói ügyekkel is) kapcsolatos panaszait az NFH-hoz és a biztosi hivatalokhoz kell benyújtani. Az NFH hivatalból is, de más kereskedők által beküldött információk alapján is eljárhat. A Tktv. értelmében

²⁵ <http://www.cna.ro/Protocol-de-colaborare-A-N-P-C-C-N.html> (letöltés dátuma: 2020.03.18.)

²⁶ A tisztességtelen verseny leküzdése terén működő Intézményközi Tanács szervezéséről és működéséről szóló 162/2016. számú kormányhatározat által jött létre (*Hotărârea nr. 162/2016 privind organizarea și funcționarea Consiliului interinstituțional în domeniul combaterii concurenței neloiale*) közzétéve a Hivatalos Közlöny 209/2016. számában.

²⁷ Tvtv. 81. § 1. bek.

a kereskedők csakis tájékoztatással fordulhatnak az NFH-hoz tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kapcsán.²⁸ Minden esetben az NFH maga – belső eljárás szerint – dönti el, hogy eljárást indít-e.

Az NFH által kidolgozott *Általános eljárás a fogyasztói panaszok rendezésére*²⁹ tartalmazza, hogy a területi fogyasztóvédelmi struktúrák kötelesek megállapítani az általános szabályoknak megfelelően a saját belső eljárási rendszerüket, amelyeket az előbb említett dokumentum tartalmaz, tehát be kell osztaniuk a személyzetet, hogy fogadják, iktassák, tárolják, vizsgálják meg, dolgozzák fel és rendezzék a fogyasztói panaszokat (4. Fejezet), ilyen módon kötelezővé téve a fogyasztók és fogyasztóvédelmi szervezetek panaszaira adandó választ. *Általános szabály, hogy bármely kérelemre vagy panaszra, amelyet az NFH-nál (de igazából bármely közintézménynél) iktatnak, arra választ kell adni. Abban az esetben, ha nem érkezik válasz, illetve, ha a válasz nem kielégítő, a panasztevő bíróságokhoz fordulhat a közigazgatási jogvitákra vonatkozó általános szabályok szerint.*³⁰

Fontos megjegyezni, hogy a fent említett általános eljárás kizárólag a fogyasztók és fogyasztóvédelmi szervezetek panaszaira vonatkozik, tehát a kereskedők által beküldött tájékoztatásokra az NFH nem köteles válaszolni.

3.1. Az ellenőrzés

Az NFH kidolgozott egy *Felügyeleti és ellenőrzési eljárási keretszabályzatot*³¹ (továbbiakban: Keretszabályzat), amely körvonalazza a fogyasztóvédelmi szabályok kereskedők általi betartására vonatkozó általános szabályokat és a *modus operandi*-t. A Keretszabályzat 4. Fejezete részletes leírást tartalmaz a kivizsgálás alapelveiről és céljairól, az alkalmazott módszerekről, a kivizsgálás típusairól és ezek sajátosságairól, valamint a kivizsgálások ütemezéséről, előkészítéséről, elindításáról és lebonyolításáról. A piaci szektor sajátosságaira figyelemmel a Keretszabályzat részletszabályozásokat is tartalmaz.

---

28 10. § 2. bek.

29 Procedura generală privind soluționarea petițiilor consumatorilor: https://www.anpc.ro/galerie/file/544/2017/procedura_generala_solutiunarea_petitiilor_consumatorilor_121205.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)

30 Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, közzétéve a Hivatalos Közlöny 1154/2004. számában.

31 Procedura cadru privind activitatea de supraveghere și control. https://www.anpc.ro/galerie/file/diverse/PROCEDURA_CADRU_CONTROL_ANPC.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)

Ahhoz, hogy az NFH elrendelhesse a kivizsgálást, csak egyetlen feltételnek kell teljesülnie: a panasztevőnek egy ún. előzetes eljárást kell lefolytatnia. A panasz kézhezvételekor az NFH személyzete ellenőrzi, hogy a panasztevő korábban fordult-e már kérelemmel a kereskedőhöz, illetve, hogy a kereskedő válasza időben megérkezett-e, vagy elutasította a kérelem megoldását.³² Létezik továbbá egy másodiknak mondható, de lényegében magától értetődő feltétel is, ami a panaszba foglalt adatok valóságának követelményét támasztja. Habár külön nevesítve van, hangsúlyozni kell, hogy e feltétel bárminemű kivizsgálás megkezdésének előfeltétele.

A Tktv. alapján a kivizsgáló ügynöknek meg kell állapítania, hogy a kereskedő által alkalmazott kereskedelmi gyakorlatok ténylegesen kárt okozhatnak-e a fogyasztónak, eszerint pedig olyan módon alkalmazni a törvény szankciórendszerét, hogy a kereskedő ne szenvedje a szankciók következményeit érdemtelenül. A szakirodalomban megjegyezték, hogy a megtévesztő kereskedelmi gyakorlatok kivizsgálásakor az objektív kritériumnak kell előnyben részesülnie, tehát a fogyasztó félrevezetésére alkalmas elemeknek ténylegesen létezniük kell. Következésképpen a hamis információk fennállásából fakadó objektív kritérium fog érvényesülni a kereskedő megtévesztési szándékával szemben, ami szubjektív kritérium.³³

3.2. Tanácsadás

A Felügyeleti és ellenőrzési eljárási keretszabályzat szerint az NFH köteles tanácsadással ellátni a kereskedőket a kivizsgálásra alkalmazandó jogszabályok vonatkozásában. A tanácsadást bele kell foglalni a kivizsgálás alkalmával készült okiratokba. Eszerint tehát a tanácsadás a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kivizsgálásának szerves részét képezi. Egy általánosabban megfogalmazott tanácsadási kötelezettség is létezik, ami a kereskedőket és a fogyasztókat is érinti és ami az általános tájékoztatásban kellene kimerüljön. Egyrészt a Keretszabályzat szerint hatékony módszere a prevenció és korrekció intézkedéseknek az egyéni tanácsadás, amit kivizsgáláskor nyújtanak az NFH ügynökei. Másrészt az általános tájékoztatási kötelezettségben egyfajta kollektív

---

32 Felügyeleti és ellenőrzési eljárási keretszabályzat 4.4.1. § 1. bek. és 4.4.2. § 1. bek.

33 J. Goicovici: Clauzele privind drepturile consumatorilor în contractele de servicii cloud computing. *Revista Română de Drept Privat*, no. 2/2019, 13.; illetve J. Goicovici: Elementele constitutive ale practicilor comerciale neloiale în relațiile cu consumatorii. *Studia Iurisprudentia*, 2016/3. 6.

tanácsadásra utal a Keretszabályzat, amelyet konferenciák és egyéb tájékoztatást célzó rendezvények megszervezése által kellene teljesítenie a Hatóságnak. Nem találtuk nyomát tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat célzó tájékoztató konferenciáknak.

Ami a kereskedők rendelkezésére álló információkat illeti arról, hogy mi is képez tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, találtunk némi információt egy 2009-es, illetve egy 2015-ös tájékoztatási kampányban, viszont ezek a fogyasztókat célozták és nem a kereskedőket.³⁴ Továbbá találtunk egy kézikönyvet, amit a KKV típusú kereskedőknek szántak és amit ugyancsak az EU finanszírozott.³⁵ Nyomokban találoztunk más típusú tájékoztatási kampánnyal is, amelynek neve *Nemzeti kampány a romániai piacon megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok ellen*, viszont semmi koherens információt nem találtunk ennek tartalmáról vagy eredményeiről.³⁶ Ezekon kívül nem sikerült tudomást szerezni semmilyen egyéb hivatalos vagy „félhivatalos” információtól, amelyeket az NFH vagy egyéb szervezet bocsátottak volna ki.

3.3. A bizonyítás terhe

A Tktv. megköveteli, hogy a kereskedők az NFH vagy a bíróságok kérésére mutassanak fel bizonyítékokat az általuk tett kijelentések ténybeli alátámasztására, illetve, hogy dokumentumokat adjanak, amelyek bizonyítják korábbi kijelentéseiket.³⁷ Amennyiben a kereskedők a kért bizonyítékokat nem mutatják fel a rendelkezésükre bocsátott határidőn belül, illetve, ha a bizonyítékok elégtelenek, a kereskedő által védelmébe tett kijelentéseket pontatlannak kell tekinteni,³⁸ tehát a védelem nem hatékony. A Tktv. értelemszerűen csak

34 A 2009-es tájékoztatási kampányról itt találhatók további adatok: https://anpc.ro/anpcftp/infocons/campanie_informare_2009/pdf/practici_incorecte.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.). A másik tájékoztatási kampányt az ECC Romania folytatta le (amelyet annak idején az APC Romania fogyasztóvédelmi szervezet vezetett): http://www.eccromania.ro/media/pdf/17.Practici_comerciale_incorecte.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.). Mindkét tájékoztatási kampányt az EU finanszírozta. Megjegyzendő, hogy ez utóbbi dokumentum hamisan információt tartalmaz, miszerint az Tktv. nem tartalmazza az *átlag fogyasztó* koncepciójának a meghatározását. Ez a baki egy súlyos következtelésre derít fényt, ugyanis a fogyasztóvédelmi szervezetek anyagi hiányok miatt panaszkodtak, amikor tájékoztatási kampányokról kérdezték őket, amint az kiderült a következő anyagból: Study for the Fitness Check of EU consumer and marketing law, Final report Part 3 – Country reporting, Civic Consulting, 2017, 979.

35 A kézikönyv itt érhető el: https://www.consumerlawready.eu/sites/default/files/2019-04/CLR_Module_4_RO_Unfair_Commercial_Practices.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.25.)

36 Ez a kampány ugyancsak az APC Romania fogyasztóvédelmi szervezet által került lefolytatásra.

37 Tktv. 11. § 1. bek.

38 Tktv. 11. § 2. bek.

a kereskedők esetében írja elő a bizonyítékok felmutatására vonatkozó kötelességet, lévén, hogy a fogyasztóvédelem terén a fogyasztó a gyengébb fél, tehát nagyobb védelemre szorul a tapasztaltabb, tájékozottabb kereskedővel szemben. Ez azt is jelenti, hogy a bizonyítási teher megfordul a kereskedő kárára. 2011-ben a 11. § ellen alkotmányossági kifogást fogalmazott meg a *Banca Comercială Română SA* (bank, részvénytársaság). A felperes szerint a jogszabályi előírás alkotmányellenes, amennyiben azt úgy kell értelmezni, hogy az egy bűnösségi vélelmet állapít meg a kereskedők esetében, amivel kötelezi őket, hogy ártatlanságukat bizonyítsák, tehát ellentétes az ártatlanság vélelmével és a tisztességes eljáráshoz való joggal. Az ügy kapcsán a román Alkotmánybíróság (továbbiakban: AB.) felelevenítette a 1093/2011. számú határozatát, amelyben kimondta, hogy a Tktv. célja a jobban működő piac és magasabb szintű fogyasztói védelem biztosítása. Ugyanakkor azt is kimondta, hogy a kereskedőknek jogukban áll bizonyítékokat felmutatni az ellenük tett vádak ellen. Továbbá, bírság vagy egyéb szankció iránt leadott kereset tárgyalásakor a bíróságnak az igazság kiderítését szolgáló aktív szerepében jogában áll minden szükséges bizonyíték benyújtása, ami az igazság kiderítését szolgálja.

4. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben rendelkezésre álló hatósági intézkedések

A Tktv. 10. §-ának értelmében a fogyasztók és a fogyasztóvédelmi szervezetek, amelyeknek jogos érdekük van, két fajta eljárást indíthatnak tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazó kereskedők ellen: egyik a közigazgatási eljárás, a másik a bírósági eljárás. A közigazgatási eljárást az NFH és alárendelt egységei végzik, ügynökei által. A bírósági eljárás egyértelműen a bíróságok előtt zajlik. Nincs olyan előírás, ami a két eljárás egyidejű lebonyolítását tiltaná, tehát elméletileg lehetséges a közigazgatási eljárás és a bírósági eljárás egyidejű megindítása is.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni fellépésben az NFH vezetője *rendeleteket* bocsát ki, míg az NFH jogi személyiséggel rendelkező alárendelt egységeinek vezetői *határozatokat* bocsátanak ki,³⁹ s mindkettőt meg kell indokolni. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy a határozatba és a rendeletbe bele kell foglalni a kibocsátást megalapozó és Tktv. rendelkezéseivel összhangban álló indokokat. Mindkét típusú dokumentumot meg lehet támadni a közigazgatási

---

³⁹ Tktv. 12. § 1. bek.

bíróságok előtt, a közigazgatási eljárásról szóló törvény alapján.⁴⁰ A közigazgatási jogvitákról szóló törvény előírásai szerint a rendeletet vagy határozatot előbb a kiállító hatóság előtt kell megóvni egy előzetes eljárás keretében, a kézhezvételtől számított 30 napon belül. Amennyiben a kibocsátó hatóság a megkeresésre nem ad választ (annak kézhezvételétől számított 30 napon belül), vagy a válasza nem kielégítő, a kereskedőnek az azt követő hat hónapban joga van az illetékes közigazgatási bíróság elé tárni az ügyet és kérni a rendelet vagy határozat teljes vagy részleges érvénytelenségét, illetve – ha a feltételek fennállnak – kártérítést is követelhet.⁴¹

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kivizsgálására vonatkozó törvényes eljárásokról lehet találni némi információt az NFH weboldalán (viszont ez nem azt jelenti, hogy könnyen elérhető). A dokumentum – amelynek címe: *Felügyeleti és ellenőrzési eljárási keretszabályzat* – rögzíti, hogy milyen intézkedéseket kell foganatosítani a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok visszaszorítására (a 12. Fejezetben). Az erre vonatkozó fejezet rendelkezései igazából átveszik azokat a szankciókat, amelyeket a Tktv. tartalmaz, illetve előírják, hogy kik a szankciók kiszabására jogosított személyek. Ezeken túlmenően a keretszabályzat azokat a jogi dokumentumokat is nevesíti, amelyekkel a szankciók kiszabhatók. Eszerint, az NFH elnöke rendelet által, vagy a főbiztosok határozat által – viszont az NFH elnökének előzetes tájékoztatásával – kiszabhatják (a) a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok leállítását, vagy foganatosíthatják a szükséges jogi eljárásokat ezek leállítására, valamint (b) a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok betiltását, vagy foganatosíthatják a szükséges jogi eljárásokat ezek leállítására, amennyiben a gyakorlatok alkalmazására még nem került sor, de alkalmazásuk elkerülhetetlen. Az említett fejezet második bekezdése szerint az ügynökök a pénzbírság mellett javasolhatják a kereskedő tevékenységének felfüggesztését, mint kiegészítő büntetést, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megszüntetéséig. Az ilyen módon javasolt kiegészítő büntetés végrehajtását elrendelheti az NFH elnöke rendelet által, vagy a főbiztosok határozat által, de csak az NFH elnökének előzetes tájékoztatása után. Ezeket a büntetéseket a Tktv. is tartalmazza és az alábbiakban is részletezzük. Általában a büntetések kivetésére vonatkozóan, a fent említett Eljárási keretszabályzat 13. Fejezete tartalmaz iránymutatásokat az ügynökök számára.

---

⁴⁰ Tktv. 12. § 3. bek.

⁴¹ Az 554/2004. törvény 7. § és 8. §.

5. A bíróságok szerepe

A fentiekben említettek alapján a bíróságok is szerephez jutnak, ugyanis a fogyasztók nem csak a közigazgatási hatóságokhoz fordulhatnak, hanem bírósági eljárás megindítását is kezdeményezhetik, amennyiben a kereskedő jogellenes magatartása miatt káruk keletkezett. Annak ellenére, hogy az alkalmazandó jog lehetőséget biztosít kártérítési per megindítására is, a gyakorlatban az tapasztalható, hogy a fogyasztók nem élnek e nyitva álló lehetőséggel. Ha azonban mégis úgy döntenek, hogy jogaikat bíróság előtt kívánják érvényre juttatni, általában közigazgatási panaszt nyújtanak be az NFH-hoz. Jelen tanulmány elkészültéig nem sikerült jelentős joggyakorlatot – amelyben a felperes fogyasztó lenne –, sem pedig statisztikai adatot vagy felmérést találni.

Fogyasztóvédelmi szervezetek kapcsán a törvény lehetővé teszi a bírósági eljárás elindítását és (a fogyasztókkal ellentétben) e körben már voltak ügyek, amelyeket ilyen szervezetek kezdeményeztek. Továbbá, a törvény lehetővé teszi ezek esetében, hogy beavatkozzanak folyó perekbe. Azonban az ilyen szervezetek által közvetlenül kezdeményezett bírósági ügyek rendkívül ritkák és nem találtunk semmi lényeges joggyakorlatot e téren. Minden bizonnyal a fogyasztóvédelmi szervezetek is – a fogyasztókhoz hasonlóan –, az NFH-hoz fordulnak, mint illetékes hatóság, illetve a sajtóhoz a nyilvánosság tájékoztatása végett.

6. Szankciók

Amint az a fentiekből is kiderül, alapvetően két típusú szankciót lehet elkülöníteni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kapcsán. Egyrészt a Tktv. előírja a pénzbírságokat, amelyek a szabálysértésre vonatkozó általános szabályrendszer követi, amit a 2/2001. számú kormányrendelet⁴² tartalmaz. Másrészt a Tktv. tartalmaz kiegészítő szankciókra vonatkozó előírásokat is, amelyek a közigazgatási aktusok jogi szabályozását követik, eszerint pedig a már említett 554/2004. számú törvény szerint lehet őket megtámadni.

A már említett *Felügyeleti és ellenőrzési eljárási keretszabályzat* tartalmazza a szankciók kivetésére vonatkozó eljárási szabályokat, amelyeket alapvetően a jogszabály megsértésének súlyossága szerint kell alkalmazni (13. Fejezet). A Keretszabályzat nyilvános dokumentum, amihez elvileg

⁴² A Tktv. 16. § szerint a 15., 15¹ és 15². §-ok a 2/2001. számú kormányrendeletnek vannak alávetve (*Ordonanța nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 410/2001. számában.

a kereskedők is hozzáférnek. Ily módon lényegében lehetőségük van arra, hogy kereskedelmi gyakorlataikat (magatartásukat) a Keretszabályzatba foglaltakhoz igazítsák. Megjegyzendő, hogy bár a szóban forgó dokumentum elvileg nyilvános, megtalálása meglehetősen nehéz, ezért nem tekinthető a kereskedők megfelelő hivatalos tájékoztatására alkalmas jogi dokumentumnak.

6.1. Pénzbírságok

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra kiszabható pénzbírságokat a Tktv. 15. §-a tartalmazza. A törvény előír egy alsó és egy felső határt, amelyen belül az eljáró ügynök szabadon határozhatja meg a pénzbírság mértékét. A Tktv. 15. §-a több módosításon ment keresztül, míg elnyerte aktuális formáját. E rendelkezés tiltja a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok alkalmazását, majd részletezi, hogy pontosan milyen gyakorlatok eredményezik a Tktv. megszegését és ezeket hogyan kell büntetni. A Tktv. megszegése miatt a bírságok kiszabását az NFH ügynökei végzik hivatalból, a fogyasztó, illetve a jogos érdeket bizonyító egyesületek⁴³ panasza alapján.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, amelyeket a Tktv. 4. §-a ír le, tehát olyan kereskedelmi gyakorlat, amely a szakmai gondosság követelményével ellentétes és a termékkel kapcsolatban jelentősen torzítja vagy torzíthatja az átlagfogyasztó gazdasági magatartását, illetve – amennyiben a kereskedelmi gyakorlat egy bizonyos fogyasztói csoportra irányul – a csoport átlagtagjának a gazdasági magatartását 2.000 lejtől (kb. 150.000 forint) 100.000 lejig (7,5 millió forint) terjedő pénzbírsággal kell súlytani.⁴⁴

Minden tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, ami a Tktv. 6. és 7. § által meghatározottak alapján megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot képez, illetve, amelyeket az 1. Melléklet „*Megtévesztő kereskedelmi gyakorlatok*” fejezete tartalmaz, 5.000 lejtől (kb. 375.000 forint) 100.000 lejig terjedő pénzbírsággal kell súlytani.⁴⁵

Minden tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, ami a Tktv. 8. és 9. § által meghatározottak alapján agresszív kereskedelmi gyakorlatot képez, illetve, amelyeket az 1. Melléklet „*Agresszív kereskedelmi gyakorlatok*” fejezete

---

43 Habár ez a pontos fogalmazás, amit a 15. § 3. bek. tartalmaz, de kikövetkeztethetjük, hogy igazából fogyasztóvédelmi szervezetekről van szó.

44 Tktv. 15. § 1. bek. a. pontja.

45 Tktv. 15. § 1. bek. b. pontja.

tartalmaz, 50.000 lejtől (3,75 millió forint) 100.000 lejig terjedő pénzbírsággal kell súlytani.⁴⁶

6.2. Kiegészítő szankciók

A pénzbírságon kívül a kivizsgálást vezető ügynökök *javasolhatják* kiegészítő büntetésként a kereskedő tevékenységének felfüggesztését a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megszüntetéséig.⁴⁷ Ezt a kiegészítő szankciót csak az NFH elnöke, illetve a regionális hivatalok főbiztosai – az NFH elnök előzetes tájékoztatásával – szabhatják ki, a Tktv. 12. §-ának megfelelően. A 15. § második bekezdése előírja, hogy a kereskedők, akik nem tartják be a 12. § szerint megszabott büntetéseket, további 50.000 lejtől 100.000 lejig terjedő pénzbírsággal büntethetők.

6.3. A sürgősségi szankcionálási eljárás

A bíróságok és az NFH rendelkezésére állnak olyan sürgősségi szankció jellegű eljárások, amelyeket a Tktv. 13. § alapján áll jogukban foganatosítani. Az NFH részéről ezeket a szankciókat csak az elnök, illetve a főbiztosok szabhatják ki, a kivizsgálást folytató ügynök javaslatát követő öt napon belül.⁴⁸ A Tktv. három ilyen sürgősségi szankcionálási eljárást tartalmaz. Az első a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megszüntetését, illetve a megszüntetéshez szükséges megfelelő jogi lépések kezdeményezését célozza. A második a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megtiltását, valamint azok megszüntetéséhez szükséges megfelelő jogi lépések kezdeményezést célozza; ez utóbbit olyan ügyekben, amikor a gyakorlat alkalmazására még nem került sor, de alkalmazása elkerülhetetlen. A harmadik sürgősségi eljárás szerint kérelmezhető a NAT-tól olyan adatok megküldése, amelyek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak tekintett audiovizuális reklám elkészítésében résztvevő természetes vagy jogi személy identitására vonatkoznak, a közvetített reklámról egy másolatot, az ilyen értelemben beérkezett kérelem kézhezvételétől számított öt napon belül. Az említett intézkedéseket bármiféle veszteség vagy elszenvedett kár, illetve kereskedői szándék vagy gondatlanság hiányában lehet foganatosítani.

---

⁴⁶ Tktv. 15. § 1. bek. c. pontja.

⁴⁷ Tktv. 15. § 4. bek.

⁴⁸ Tktv. 13¹. §

Amennyiben a bíróságok vagy az NFH által kivetett fent említett sürgősségi szankciók véglegesek maradnak, a szankciót kiszabó hatóságnak jogában áll teljességében vagy részlegesen közzétenni azt.⁴⁹ Továbbá a bíróságoknak vagy az NFH-nak jogában áll közzétenni egy ún. helyesbítési közleményt (*comunicat rectificator*), amelynek tartalmaznia kell a kereskedő azonosítására vonatkozó adatokat, az alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, a gyakorlat bevetésének időpontját, illetve az ellene tett intézkedéseket. Minden esetben a közzétételt egy széles körben terjesztett újságban kell megtenni, a kereskedő költségén.⁵⁰

Fontos megjegyezni, hogy a pénzbírság megtámadása bíróságok előtt a végrehajtás tekintetében felfüggesztő hatályú, míg a bíróságok döntenek annak törvényességéről. Ugyanakkor a fent említett rendeletekben vagy határozatokban kiszabott egyéb szankciók elleni óvások benyújtása nem függeszti fel automatikusan ezek végrehajthatóságát,⁵¹ a felperesnek viszont jogában áll kérni a felfüggesztést (a közigazgatási bíráskodásról szóló 554/2004. számú törvény 14. és 15. § alapján). Tehát két különböző eljárás alkalmazandó egyrészt a pénzbírság, másrészt pedig az egyéb kiegészítő szankciók esetében. Az utóbbiak esetében, a felfüggesztés elérése érdekében, egyrészt a szankció törvényellenességének jól megalapozott gyanúját, másrészt pedig a kereskedő rovására bekövetkező számottevő kár elkerülhetetlenségét kell bizonyítani. Mivel a bizonyítás terhe a kereskedőn van és a szankció kiszabásától annak tárgyalásáig akár több hónap is eltelhet, akár a vállalkozás fennmaradása is veszélybe kerülhet, amennyiben például a teljes gazdasági tevékenység felfüggesztése került elrendelésre a hatóságok által.

A Tktv. 12. és 13. § ellen alkotmányossági kifogást emelt az UPC Romania SRL (Kft.) egy ügyben, ahol óvást nyújtott be egy közigazgatási bíróság érvénytelensége iránt. A felperes szerint a 12. és 13. §-ok sértik a törvény előtti egyenlőségre, tisztességes eljárásra, ártatlanság vélelmére és a gazdasági szabadságára vonatkozó alkotmányos jogait. Megvizsgálva a felperes keresetét, az AB. arra a következtetésre jutott, hogy az valójában csakis a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok esetére vonatkozó, az általánostól eltérő különös jogszabályi rendelkezés ellen megfogalmazott kritika. Ilyen értelemben az AB. kimondta, hogy az említett rendelkezések nem korlátozzák az

---

49 Tktv. 13. § 2. bek. a. pont.

50 Tktv. 13. § 2. bek. b. pont.

51 Tktv. 12. § 4. bek.

igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést és nem ellentétesek a tisztességes eljáráshoz való joggal, ugyanis a törvény rendelkezik a büntetések megtámadhatóságára vonatkozó eljárásról, tehát az ügyet egy független és pártatlan bíró elé lehet tární. Eszerint a pénzbírságok és egyéb szankciók nem egy végső bűnösséget és felelősséget kimondó ítéletet képeznek, hanem csak közigazgatási aktusok, amelyeket érvényteleníteni lehet a törvény által előírt jogorvoslati mechanizmusok útján. Ami a törvény előtti egyenlőséghez való jogot illeti, az AB. szerint ez az egyenlő bánásmódot foglalja magában, olyan esetekben amelyek nem különbözőek, illetve, hogy minden személy, aki a jogszabályi előírások hatálya alá esik egyenlő bánásmódban részesül. Megjegyezve, hogy a felperes kritikái a törvénnyel szemben inkább annak módosítására irányulnak és a felperes magával a jogszabályi megoldással elégedetlen. Az AB. elutasította a keresetet, azzal az indokkal, hogy nem áll jogában módosítani azokat a jogszabályi előírásokat, amelyeknek alkotmányossági felülvizsgálatát kérték.⁵²

Egy másik ügyben, amely ugyancsak a Tktv. 12. és 13. §-ainak alkotmányellenességének megállapítását célozta, a UPC Romania SRL (Kft.) azt állította, hogy a rá kirótt szankciók végrehajtására vonatkozó kötelezettsége, mielőtt az azokra vonatkozó ügyet véglegesen letárgyalták volna a bíróságok, sérti a tisztességes eljáráshoz, illetve a törvény előtti egyenlőséghez való alkotmányos jogait. A kritizált jogszabály a közigazgatási szankciókra vonatkozik, amelyeket a hatóságok kiróhatnak azokra a kereskedőkre, akik tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmaznak. Az AB. megjegyezte, hogy a Tktv. célja egy jobban működő piac és magasabb szintű fogyasztói védelem biztosítása, a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő kereskedelmi gyakorlatok szabályozása által. Tehát a Tktv.-ben szereplő intézkedések a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok visszaszorítását célozzák, de azért is szükségesek, hogy ezáltal a termékeket és szolgáltatásokat reklámozó kereskedők soraiban nagyobb felelősséget nyerjenek el, és ennek eredményeképpen fokozott fogyasztói védelmet biztosítsanak. Az AB. szerint a Tktv. a fogyasztók védelmét szolgálja és semmi esetben sem tekinthető diszkriminatívnak, hanem helyzethez illő, tekintettel a fogyasztó és a kereskedő helyzetére ilyen ügyekben (a vélelmezett egyensúlyhiány a kettő között). Felelevenítve egy 2006-os határozatának⁵³ egyes részeit, az AB. kijelentette, hogy az állam alkotmányos feladata a piacot szabályozni, a gazdasági feygyelmet

52 Decizia nr. 736/2011 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor.

53 89/2006. számú AB határozat.

biztosítani, amit a kereskedők kötelesek tiszteletben tartani, így joga van szankciókat megszabni, ahol arra szükség van. Ami a felperes érvét illeti, hogy egy panasz iktatása nem függeszti fel a közigazgatási büntetések végrehajtását (mint ahogy az a szabálysértések általános eljárása szerint szokott történni), az AB. úgy érvelt, hogy ez az intézkedés a fogyasztók számára szükséges többletvédelem része. Mindezek alapján az AB. elutasította a fenti ügyet.⁵⁴

6.4. A károk megtérítése

A pénzbírságok mellett a kivizsgálást végző ügynök elrendelheti, hogy a kereskedő visszatérítse a fogyasztónak a termék vagy szolgáltatás értékét a bírság kézhezvételétől számított 15 napon belül.⁵⁵ Ha a kereskedő nem teljesíti ezt, további 5.000 lejtől 50.000 lejig terjedő pénzbírsággal büntethető (15². §).

Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a fenti intézkedésen kívül, az NFH nem rendelheti el kártérítés fizetését. Ilyen értelemben csak a bíróságok járhatnak el, eszerint pedig a Tktv.-t módosítani kellene az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2394 rendelete alapján, hogy az NFH-t kötelezze a fogyasztók kártérítésre vonatkozó tájékoztatására. Továbbá, a Tktv. nem várja el, és a hatósági eljárásban nincsen semmiféle külön előírás a kár megtérítésére vonatkozó kereskedői vállalásnak, illetve a törvény nem rendelkezik egy ilyen típusú vállalás következményeiről.

6.5. A szankciók kiszabása

A pénzbírságok kiszabásakor a Tktv.-ben előírt fent is említett intervallumok közötti megfelelő mérték megállapításáról a kivizsgáló ügynök dönthet a kereskedő és az alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok sajátosságai alapján. A Tktv. 17. § a pénzbírságokra vonatkozóan különös intervallumokat szab meg a kereskedő alkalmazottainak száma és az éves üzleti forgalom alapján.

A Tktv. szerint a büntetéseket az alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat súlyossága és időtartama szerint kell megszabni. Tehát a büntetésnek arányosnak kell lennie az alkalmazott gyakorlat által képviselt társadalmi

---

⁵⁴ Decizia nr. 1093/2011 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și art. 13 din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor.

⁵⁵ Tktv. 15¹. §

veszéllyel, figyelembe véve alkalmazásának módját, a kereskedő szándékát, az elért eredményt, illetve minden egyéb releváns adatot, amit rögzíteni lehet.

6.6. Alkalmazott jogkövetkezmények

Legtöbb esetben a pénzbírság az alkalmazott büntetés, amit kísérhet kiegészítő büntetésként a 13. §-ban rögzített a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megszüntetésére vagy betiltására vonatkozó intézkedések. Míg a komplementer büntetések akár logikusnak is tűnhetnek, a pénzbírság mértéke nem valószínű, hogy eléri elrettentő célját, ha arra gondolunk, hogy milyen piaci ágazati kereskedők alkalmazhatnak tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat.

Az NFH 2017-ben egy sor ellenőrzést indított a bankszektorban⁵⁶, amely során 15 kereskedőt vizsgáltak ki, és ennek eredményeképpen 15 bírságot szabtak ki, melyek összértéke 570.000 lej (kb. 43,2 millió forint) volt. Továbbá egy sor kiegészítő büntetést is kiszabtak, úgy mint: a szerződések kijavításának kötelessége, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megszüntetése, pénzüsszegek visszatérítése a fogyasztóknak, egyéb rendellenességek kijavítása, illetve reklám kampányok felfüggesztése a törvényesség visszaállításáig. Anélkül, hogy belemennénk a kivizsgálás részleteibe, megjegyzendőnek tartjuk, hogy 15 kivizsgált kereskedőből (bankból) 15-nél találtak rendellenességeket, többek között tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat, viszont a bírságok mértéke, átlagban nem haladta meg a 3 millió forintot. Habár az NFH kiegészítő szankcióként elrendelte a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok és törvénytelen reklámoknak köszönhető bevételek visszatérítését, nem tiszta, hogy a fogyasztókat hogyan tájékoztatták a visszatérítésekről. Visszatérve a bírságokra, véleményünk szerint egyes kereskedők egyszerűen csak úgy tekintenek ezekre, mint a működés egyik költségére. Tehát mindaddig ameddig „nem kapják el őket” minden alkalommal, amikor tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmaznak, ezeket jövedelmezőnek tekinthetik, így tehát a pénzbírságok elrettentő célja nem valósul meg.

Egy másik kivizsgálás alkalmával, amit az NFH 2011-ben folytatott le, egy céget bírságoltak meg, mivel megtévesztő kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazott pénzügyi szolgáltatások terén: a fogyasztóknak kedvező kölcsönöket ígért bizonytalan feltételek mellett, anélkül, hogy érvényes hatósági engedéllyel

⁵⁶ Az erre vonatkozó részletes sajtóközlemény az alábbiakban található:

https://anpc.ro/galerie/file/financiar/comunicat_control_banci.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)

rendelkezett volna ilyen tevékenység végzésére.⁵⁷ Ahelyett, hogy elrendelte volna a társaság tevékenységének azonnali megszüntetését (vagy felfüggesztését), az NFH megbírságot a céget körülbelül 1,3 millió forint értékben és elrendelte a megtévesztő kereskedelmi gyakorlatok megszüntetését, illetve a fogyasztók pénzének visszatérítését. Véleményünk szerint e szankció aránytalanul alacsony, ha arra gondolunk, hogy a cég teljesen semmibe vette a törvény előírásait tevékenysége során és számos fogyasztót csapott be.

Talán a legsokatmondóbb példája a pénzbírságok hatástalanságának a távközlési szektorban érhető tetten, ahol egy kereskedőre egy 3,7 millió forint értékű bírságot szabtak ki 2016-ban,⁵⁸ majd egy 5,5 millió forint értékűt 2019-ben.⁵⁹ Ez egyrészt azt is mutatja, hogy a kereskedőknek nem áll rendelkezésükre megfelelő információ arról, hogy mi képez tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot, másrészt pedig a pénzbírságok hatástalanságát mutatja, amit e kereskedő vélhetően egy előre kiszámított üzleti költségként kezel.

Annak ellenére, hogy a törvényhozó a fogyasztóvédelmi szervezetek panaszaira reagálva⁶⁰ a 2015-ös törvénymódosítással megemelte a pénzbírságok alsó és felső határát, elmondhatjuk, hogy elegendő volt. A fentiek fényében, úgy gondoljuk, hogy az új szankcionálási rendszer, amit az Európai Bizottság COM(2018)185. javaslata⁶¹ tartalmaz, és ami a pénzbírságokat a kereskedők éves kereskedelmi forgalmához köti, üdvözlendő újítás lenne.

---

57 Egy rövid jelentést publikált az NFH weboldalára az ügyről két évvel a kivizsgálás után: <https://anpc.ro/articol/356/practici-comerciale-inselatoare> (letöltés dátuma: 2020.03.20.)

58 <https://www.news.ro/social/vodafone-amendata-cu-50-000-de-lei-de-anpc-pentru-practici-comerciale-incorecte-1922400303002016102015581674> (letöltés dátuma: 2020.03.18.)

59 https://www.economica.net/vodafone-a-fost-amendata-de-anpc-cu-70-000-de-lei-pentru-utilizarea-unei-practici-incorecte-in-scopul-scumpirii-abonamentelor_168026.html (letöltés dátuma: 2020. 03. 18.)

60 Study for the Fitness Check of EU consumer and marketing law, Final report Part 3 – Country reporting, Civic Consulting, 2017, 978.

61 Európai Bizottság javaslata: Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése érdekében a 93/13/EGK irányelv (1993. április 5.), a 98/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, COM/2018/185 final – 2018/0090 (COD)

7. Magatartási kódexek

A Tktv. megemlíti a magatartási kódexeket, amelyekhez csatlakozhatnak a kereskedők. A Tktv. pontosan úgy fogalmaz, hogy *nem zárja ki* a kódexek felelősei által, a magatartási kódex előírásainak megfelelően végzett ellenőrzéseket.⁶² A 14. § 2. bekezdése kimondja, hogy az ilyen ellenőrzés nem zárja ki és nem korlátozza a fogyasztók, az egyesületek és a versenytársak jogát, hogy a kódex felelősét felszólítsák, illetve a fogyasztók és fogyasztóvédelmi szervezetek jogát, hogy panasszal forduljanak az NFH-hoz vagy az illetékes bírósághoz.

Annak ellenére, hogy a Tktv. fenntartja a magatartási kódexek létjogosultságát, illetve, hogy biztosítja a kódex felügyelőjének a jogát, hogy ellenőrizze a kereskedőket, nem sikerült példát találni semmilyen magatartási kódexre vagy ilyen típusú ellenőrzésre. A magatartási kódexek megszerkesztése a kereskedők érdekét szolgálja, ilyen értelemben pedig az NFH-nak törvénybeli kötelessége tanácsadást biztosítani.⁶³

8. Határon átnyúló ügyek

A *European Consumer Centre Romania* (ECC Romania)⁶⁴ tagjává vált a *European Consumer Centers* nevű szervezetnek 2008-ban. Az ECC Romania-t az *Asociația Pro Consumatori* (vagy APC Romania) nevű fogyasztóvédelmi szervezet működtette 2008-tól 2018-ig, amikor bekebelezte az NFH.⁶⁵ Az ECC Romania célja, hogy segítséget nyújtson azoknak a fogyasztóknak, akik határon átnyúló fogyasztói szerződéseket kötnek, azáltal, hogy tájékoztatja őket, jogi tanácsadást biztosít, illetve támogatja őket követeléseik intézésében. Az ECC Romania az NFH-n belül működik, ami azt jelenti, hogy az NFH-nak van némi illetékessége határon átnyúló ügyekben. Azonban a határon átnyúló esetekben az eljárás az, hogy felveszik a kapcsolatot a másik tagállamban működő ECC-vel és megpróbálnak békés megoldást találni. Így csak olyan esetekben tesznek javaslatot egyéb megoldásokra, ha nem sikerül a békés megoldást találni. Olyan esetekben, amikor nincs békés megoldásra lehetőség, az ECC elküldheti az ügyet

62 Tktv. 14. § 1. bek.

63 Erről a Tktv. III. Címének III. § 2. bekezdése rendelkezik.

64 <http://www.eccromania.ro/language/en/about-us/what-is-ecc-romania/> (letöltés dátuma: 2020.02.20.)

65 APC Romania tiltakozott a bekebelezés ellen a lenti nyilatkozatban.

<http://www.apc-romania.ro/acData/uploads/ufiles/1473324348385-memoriuprivindcentruleroupeanalconsumatoriordinromania.pdf> (letöltés dátuma: 2020.02.21.)

egy alternatív vitarendezési testülethez (amennyiben a szóban forgó tagállamban van ilyen testület) vagy egy másik testülethez, amelynek van joghatósága.

Az *Általános eljárás a fogyasztói panaszok rendezésére* című dokumentum három eltérő esetet különböztet meg a hatáskörrel rendelkező hatóság alapján. Az első eset azon az ügyek köre, amelyek kivizsgálására az NFH rendelkezik hatáskörrel, és a légi utasok jogaival kapcsolatos, az Európai Parlament és a Tanács 261/2004/EK rendelete⁶⁶ alapján. A második eset, amikor az ügy nem az NFH illetékessége alá tartozik, ami azt jelenti, hogy az ügyet átirányítják az ECC Romania-hoz, vagy egy másik tagállam illetékes hatóságához, az említett rendelet alapján. A harmadik eset, amikor az NFH előtt tesznek panaszt, hogy azt bevezesse a 2006/2004/EK fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet⁶⁷ által alapított rendszerbe. A harmadik esetben, az Általános eljárás példaként megemlíti azt az esetet, amikor a kereskedelmi gyakorlatok a fogyasztók érdekeire is hatással vannak, mint az internetes vásárlás esetében. Mivel ilyen esetekben az NFH csak a gyakorlatok leállítására irányuló intézkedéseket fogantathat, s nincsen joghatósága a veszteségeket visszaszerezni a fogyasztó javára, a panaszt tovább küldi az ECC Romániának békés megoldásra.

9. Fogyasztók meghatározása a hatósági joggyakorlatban

A fogyasztó fogalmát a Tktv. a 2a. §-ban határozza meg, mint az a természetes személyt, vagy egyesületekbe csoportosult természetes személyek csoportját, amelyik a törvény tárgyát képező kereskedelmi gyakorlatok vonatkozásában kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységén kívül eső célok érdekében jár el.

A fogyasztó meghatározása mellett, a Tktv. 2m. § tartalmazza az *átlagfogyasztó* fogalmának a meghatározását is, mely szerint az átlagfogyasztó a megfelelően tájékozott, figyelmes és körültekintő fogyasztó, figyelembe véve a társadalmi, kulturális és nyelvi tényezőket. Az általunk talált joggyakorlatban a bíróságok használják a Tktv.-ben megjelenő átlagfogyasztó meghatározását, és kimondják, hogy az általában megfelelően tájékozott, figyelmes és körültekintő, anélkül, hogy tovább vizsgálnák a konkrét ügyben a fogyasztó helyzetét

⁶⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 261/2004/EK rendelete (2004. február 11.) visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszu késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 46., 2004.2.17., 1-8.

⁶⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/2004/EK rendelete (2004. október 27.) a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről. HL L 364., 2004.12.9., 1-11.

(ezzel olyan joggyakorlat kapcsán találkoztunk, ami másra vonatkozott, mint tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, mint például tisztességtelen szerződéses feltételek). Semmiféle különbségtétel nem mutatkozik meg a társadalmi, kulturális és nyelvi tényezők figyelembevételével kapcsolatosan, amikor konkrét ügyben próbálják meghatározni az átlagfogyasztót. Illetve megemlíthető, hogy nem sikerült releváns joggyakorlatot találni a fogyasztói csoportok kapcsán sem.

Forrásjegyzék

1. J. GOICOVICI: Clauzele privind drepturile consumatorilor în contractele de servicii cloud computing. *Revista Română de Drept Privat*, 2019/2. 13.
2. J. GOICOVICI: Elementele constitutive ale practicilor comerciale neloiale în relațiile cu consumatorii. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Iurisprudentia*, 2016/3. 88-100.
3. G. PIPEREA (ed.): *Protecția consumatorilor în contractele comerciale*. C.H. Beck, Bukarest, 2018.
4. Study for the Fitness Check of EU consumer and marketing law. Final report Part 3 – Country reporting, Civic Consulting, 2017.
5. Az Európai Parlament és a Tanács 261/2004/EK rendelete (2004. február 11.) visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 46., 2004.2.17., 1-8.
6. Az Európai Parlament és a Tanács 2006/2004/EK rendelete (2004. október 27.) a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről, HL L 364., 2004.12.9., 1-11.
7. Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, HL L 149, 2005.6.11. 22-39.
8. Európai Bizottság javaslata: Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése érdekében a 93/13/EGK irányelv (1993. április 5.), a 98/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, COM/2018/185 final – 2018/0090 (COD)

9. A lakosság egyes jogellenes gyártási, kereskedési és szolgáltatási tevékenységekkel szembeni védelméről szóló 12/1990. számú törvény (*Legea nr. 12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități de producție, comerț sau prestări de servicii ilicite*), újra közzétéve a Hivatalos Közlöny (*Monitorul Oficial*) 121/2014. számában
10. A tisztességtelen verseny tilalmáról szóló 11/1991. számú törvény (*Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 24/1991. számában
11. A közigazgatási bíráskodásról szóló 554/2004. számú törvény (*Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 1154/2004. számában
12. A vállalkozások fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlata elleni fellépésről és a szabályozás fogyasztóvédelemről szóló európai jogszabályokkal történő harmonizációjáról szóló 2007. évi 363. számú törvény. (*Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 899/2007. számában
13. A tisztességtelen verseny tilalmáról szóló 11/1991. számú törvény 15. § első és második bekezdéseinek módosításáról szóló 130/2010. számú törvény (*Legea nr. 130/2010 pentru modificarea art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 453/2010. számában
14. *Legea nr. 33/2015 pentru modificarea Legii nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, precum și pentru completarea art. 32 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2001 privind reglementarea producției, circulației și comercializării alimentelor*, közzétéve a Hivatalos Közlöny 170/2015. számában.
15. A termékek és szolgáltatások piacon történő értékesítéséről szóló 99/2000. számú kormányrendelet (*Ordonanța Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață*), újra közzétéve a Hivatalos Közlöny 603/2007. számában

16. Az élelmiszerek gyártásának, forgalmának és értékesítésének szabályozásáról szóló 97/2001. számú sürgősségi kormányrendelet (*Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 97/2001 privind reglementarea producției, circulației și comercializării alimentelor*), újra közzétéve a Hivatalos Közlöny 168/2008. számában
17. *Ordonanța nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor*, közzétéve a Hivatalos Közlöny 410/2001. számában
18. *Ordonanța nr. 37/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul protecției consumatorilor*, közzétéve a Hivatalos Közlöny 654/2015. számában
19. Az utazási csomagok és hasonló turisztikai szolgáltatásokról, illetve egyes jogszabályok módosításáról szóló 2/2018. számú kormányrendelet (*Ordonanța nr. 2/2018 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, precum și pentru modificarea unor acte normative*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 728/2018. számában
20. A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hivatal szervezéséről és működéséről szóló 700/2012. számú kormányhatározat. (*Hotărârea nr. 700/2012 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 491/2012. számában
21. A tisztességtelen verseny leküzdése terén működő Intézményközi Tanács szervezéséről és működéséről szóló 162/2016. számú kormányhatározat (*Hotărârea nr. 162/2016 privind organizarea și funcționarea Consiliului interinstituțional în domeniul combaterii concurenței neloiale*), közzétéve a Hivatalos Közlöny 209/2016. számában
22. 89/2006. számú AB. határozat
23. 736/2011. számú AB. határozat (*Decizia nr. 736/2011 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor*)
24. 1093/2011. számú AB. határozat (*Decizia nr. 1093/2011 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 și art. 13 din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor*)

25. I.C.C.J., secția de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 1977/2017 din 25 mai 2017
26. Felügyeleti és ellenőrzési eljárási keretszabályzat (*Procedura generală privind soluționarea petițiilor consumatorilor*):
27. https://www.anpc.ro/galerielfile/544/2017/procedura_generala_soluționarea_petitiilor_consumatorilor_121205.pdf (letöltés dátuma: 2020.02.15.)
28. Procedura cadru privind activitatea de supraveghere și control: https://www.anpc.ro/galerielfile/diversefg/PROCEDURA_CADRU_CONTROL_ANPC.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)
29. https://anpc.ro/anpcfpt/infocons/campanie_informare_2009/pdf/practici_incorecte.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)
30. http://www.eccromania.ro/media/pdf/17.Practici_comerciale_incorecte.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)
31. https://www.consumerlawready.eu/sites/default/files/2019-04/CLR_Module_4_RO_Unfair_Commercial_Practices.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.25.)
32. https://anpc.ro/galerie/file/financiar/comunicat_control_banci.pdf (letöltés dátuma: 2020.03.18.)
33. <https://anpc.ro/articol/356/practici-comerciale-inselatoare> (letöltés dátuma: 2020.03.20.)
34. <https://www.news.ro/social/vodafone-amendata-cu-50-000-de-lei-de-anpc-pentru-practici-comerciale-incorecte-1922400303002016102015581674> (letöltés dátuma: 2020.02.15.)
35. https://www.economica.net/vodafone-a-fost-amendata-de-anpc-cu-70-000-de-lei-pentru-utilizarea-unei-practici-incorecte-in-scopul-scumpirii-abonamentelor_168026.html (letöltés dátuma: 2020.02.15.)
36. <http://www.cna.ro/Protocol-de-colaborare-A-N-P-C-N.html> (letöltés dátuma: 2020.03.18.)
37. <http://www.eccromania.ro/language/en/about-us/what-is-ecc-romania/> (letöltés dátuma: 2020.02.20.)
38. http://www.apc-romania.ro/acData/uploads/ufiles/1473324348385-memoriu_privindcentruleuropeanalconsumatorilordinromania.pdf (letöltés dátuma: 2020.02.21.)

***

KOVÁCS BÁLINT, LL.M., a Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának doktorjelöltje. Jelenleg a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet Magánjogi Főosztályán főállású kutató. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvári Kar, Jogtudományi Intézetének oktatója, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga elnevezésű tárgy tekintetében. Kutatásai során főként a nemzetközi beruházási jogra fókuszál, viszont aktívan érdeklődik a nemzetközi magán- és közjog, az emberi jogok, főként a kisebbségi jogok és egyéb tematikák iránt is. Mielőtt kizárólag a jogi kutatásnak szentelte volna idejét több KKV-nak és civilszervezetnek is nyújtott jogi tanácsadást, valamint fizetésképtelenségi szakemberként is tevékenykedett.